Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 170. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 8, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 8-го ВЕРЕСНЯ 1995 р. Ч. 170. РІК CII.

Верховна Рада України дебатує

Київ (Р. Р.). — Як уже інформовано, тут у вівторок, 5-го вересня, розпочала працю 4-та сесія Верховної Ради України. День раніше Президія Верховної Ради вирішила розглянути біля 20 найважливіших питань, а загалом на сесії, яка триватиме чотири місяці, планується розглянути понад [illegible]0 питань.

Під час виступів представників фракцій і груп, депутат від Соціялістичної Партії України запропонував денонсувати договір між законодавчою і виконавчою владами, зформувати Конституційний суд, затвердити кандидатури прем'єр-міністра та ключових міністрів в Уряді.

Голова фракції Руху Вячеслав Чорновіл запропонував в першу чергу розглянути найважливіші економічні закони-проєкти, а також про вибори і політичні партії, але не виносити на порядок денний питання, які викликають гострі дискусії і можуть дестабілізувати ситуацію, як наприклад питання про мову.

Група „Незалежні" запропонувала розглянути питання, від яких залежить темпи реформ. „Незалежні" запропонували також обговорити доцільність існування постійних парлямантарних комісій, які часом дублюють одна одну, а також скасувати рішення про призначення генерального прокурора і за поданням Президента затвердити нового генерального прокурора.

Міжрегіональна депутатська група вважає за доцільне першочергово розглянути економічні, фінансові та соціяльні питання, а також проконтролювати виконання бюджету на 1995 рік.

Парляментарна група „Центр" закликала зосередити працю над конституцією і подбати, щоб її ухвалила Верховна Рада, а не референдум. На ідеологічну боротьбу у Верховній Раді запропоновано накласти мораторій.

Група „Державність" наполягає на чіткому дотриманні положень Конституційного договору про працю депутатів на професійній основі. Пропонується також зменшити число постійних комісій та провести ротацію членів Президії Верховної Ради.

Фракція комуністів закликала провести депутатське розслідування обставин падіння курсу карбованця і зажадала резигнації голови правління Національного Банку України Віктора Ющенка. Грошовій реформі пропонується надати конфіскаційний характер, особливо, у відношенні до власників незаконно накопиченого капіталу. Якщо Верховна Рада не виконає вимог фракції комуністів, то вони мають намір звернутися безпосередньо до народу.

Обговорено проблеми Чорнобильської АЕС і Боснії

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 4-го вересня, у Криму відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми та міністра закордонних справ Великобританії Малколма Рифкінда, який також керує відділом у справах СНД.

На летовищі в Бельбеку його зустріли: міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко, міністер оборони Валерій Шмаров, голова Адміністрації Президента Дмитро Табачник і голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим Євген Супрунюк та інші керівники Криму і Севастополя.

Президент Л. Кучма зустрів гостя в урядовій віллі в Мукалатці, де вони детально обговорили проблеми закриття Чорнобильської Атомної Електростанції та участь України у вирішенні боснійського конфлікту.

Український Президент, як відомо, запропонував своє сприяння у пошуках мирного вирішення конфлікту на Балканах. В особистих листах президентові Сербії Слободанові Мілошевічеві, президентові Хорватії Франьо Туджманові та голові Президії Республіки Боснія і Герцеговина Алії Ізетбеговичеві запропонував провести в Києві зустріч усіх зацікавлених сторін для проведення мирних переговорів.

У зв'язку з цим М. Рифкінд сказав, що Великобританія схвалює мирні ініціятиви України на Балканах, а рішення закрити ЧАЕС до 2,000 року назвав мужнім і сказав, що його країна всіляко сприятиме Україні як член „великої сімки".

Сателіт Чіле мандрує разом з українським

Київ (Р. Р.). — Запляноване на 1-го вересня відокремлення мікросателіта Чіле від українського не відбулося.

Як уже інформовано, 31-го серпня з російського космодрому в космос випущено український сателіт „Січ-1" з чілійським мікросателітом „ФАСат-Альфа", Український сателіт випущено у відкритий космос за допомогою ракетоносія „Циклон". Передбачалося, що через добу мікросателіт відокремиться від українського і працюватиме за самостійною програмою. Однак „ФАСат-Альфа" не виконав наказу про відокремлення і тому працюватиме в парі з українським.

За словами генерального директора Національної Космічної Агенції Олександра Негоди, цей запуск здійснено вперше під юрисдикцією України. Українські конструктори, інженери, робітники, науковці та фахівці підготували до старту космічний апарат і ракетоносій на високому технічному рівні. А в тому, що мікросателіт не відокремився, вини українських фахівців немає, бо його монтували не вони, а фахівці англійської фірми.

Випуск українського сателіта затримався на добу тому, що під час першої спроби не працював один із елементів автоматики, виготовлений на кооперативних умовах в Росії. Виявилась бракована деталь. Все інше працює нормально.

„Січ-1" надаватиме велику практичну допомогу працівникам сільського, лісового та рибного господарства, оскільки його програма передбачає створення повного комплексу космічних досліджень. Крім того, зазначив О. Негода, Україна продемонструвала усьому світові „свою космічну самостійність", з якою треба рахуватися.

Генеральний конструктор С. Конюхов сказав: „Хоч він і перший, але ж не варто забувати, що на українських підприємствах виготовлено понад 400 космічних апаратів. Випуск під юрисдикцією України „Січі-1" затвердив за нашою молодою державою „де юре" і „де факто" статус космічної держави".

Із колишніх офіцерів будуть добрі підприємці

Симферопіль (УНІАР). — „Із колишніх офіцерів можуть стати непогані бізнесмени, — уважає доктор Шульцкі із Дрездену, старший експерт з аналізи ринку і праці програми „Тасіс" Европейського союзу. — Вони звикли до порядку, дисципліни, в них уже є щось від підприємництва".

Розмова кореспондента УНІАР з Шульцким відбулася після ділової зустрічі в уряді Криму. До Симферополя Шультцкі разом із своєю італійською колегою Анною-Марією Буало прибув виключно для здійснення першого етапу програми „Перепідготова колишніх офіцерів в Україні за програмою „Тасіс"". Ця програма проводиться в рамках української національної програми, соціяльного захисту звільнених у резерву військовиків. У столиці автономії експерти повинні зібрати необхідні дані про цільову групу, навчальні заклади, як державні, так і приватні, ситуацію і прогнози на ринку праці для визначення профілю курсів перепідготови. За словами німецького гостя, програма розрахована на три-чотири роки і зорієнтована на допомогу при влаштуванні на працю колишніх військовиків і членів їхніх сімей — мешканців Криму без різниці, чи то українські військовики, чи моряки ЧФ. „Ми хочемо створити регіональний центр перепідготови в Симферополі та його відділи у Севастополі й Керчі, — сказав він.

За словами Шульцкого, загалом в Україні визначено 10 пріоритетних регіонів: Київ, Львів, Хмельницький, Вінниця, Симферопіль, Одеса, Дніпропетровське, Харків, Донецьке, Миколаїв. У них буде засновано понад 15 регіональних центрів перепідготови на базі ліцензованих державних або недержавних вузів, але тих з них, котрі обрані на основі тендеру і мають необхідні підстави для проведення перепідготови в таких галузях як менаджмент, маркетінг і ще 10 спеціяльностей.

У кожному закладі плянується щорічно навчати понад 300 осіб — як офіцерів резерви, так і тих, які звільняться на чотирьохмісячні основні і чотирьохмісячні спеціяльні курси. Попередньо передбачається провести програму підвищення кваліфікації викладачів вузів у два стани в Україні і Західній Европі. На цю програму тільки в 1995 році плянується надати понад 2 млн. дол. Загалом у ній візьмуть участь майже 200 викладачів України, тобто по 15 від кожного навчального закладу. За словами Шульцкого, можливими учасниками тендеру з програми „Тасіс" в Криму можуть стати місцеві сільсько-господарські інститути, Інститут Курортного Природоохоронного Будівництва і симферопільська філія Київського Державного Економічного Інституту.

Л. Табурянський перебуває в тюрмі

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 1-го вересня, в газеті „Київскіє Ведомості" надруковано інформацію Вадима Рижова з Дніпропетровського. Автор замітки інформує, що затриманий два тижні тому Леопольд Табурянський перебуває під арештом.

Як уже інформовано, колишній депутат Верховної Ради України Л. Табурянський очолив рух обдурених вкладників у місті, прийшов на засідання обласної адміністрації, домагаючись права на виступ перед учасниками засідання. Цього йому не дозволили, а коли він вийшов — одразу ж заарештували. Того ж дня до приміщення синдикату „Олімп", очолюваного Л. Табурянським, прийшли працівники податкової міліції у супроводі загону „Беркут". Не діставши ключів, вони виламали двері і зробили обшук.

Один з працівників міліції, котрий відмовився назвати своє ім'я, сказав, що в кабінеті Л. Табурянського начебто знайдено саморобний малокаліберний пістоль і гвинтівку, патрони для автомата, багато золотих виробів, в тому числі коронки від зубів, а також 15,000 дол. готівкою.

У міській прокуратурі, міліції та тюрмі відмовилися сказати будь-що про арешт Л. Табурянського.

Прокурор Дніпропетровська Володимир Качалов після затримання пред'явив Л. Табурянському звинувачення за статтею 206-1 Карного кодексу України за неодноразові заклики припинити рух транспорту в місті і поїздів на залізниці та вимагати від місцевих властей повернення людям до 30-го вересня грошей, вкраденних комерційними банками та довірчими товариствами. Л. Табурянському наділи кайдани на руки, привезли до суду й присудили йому кару 250,000 карбованців. Але пізніше йому пред'явили якесь інше обвинувачення.

Д. Корчинський думає, що його хотіли вбити

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 28-го серпня, представник проводу УНА Дмитро Корчинський розповів, що хтось намагався його вбити, влаштувавши автомобільну катастрофу.

Це сталося в ніч з 17-го на 18 серпня, коли у авті, яким він користувався, хтось розкрутив гальмівні диски лівого переднього колеса. Таке пошкодження призводить до того, що авто виносить на зустрічну смугу, отож, вважає Д. Корчинський, є можливість, що це плянували певні сили. Про це свідчить, за його словами, і нова кампанія, спрямована на дискредитацію і знищення партії.

„Якщо найближчим часом когось із керівників УНА буде вбито чи покалічено, знайте — це результат дій спецслужб", — сказав Корчинський журналістам. Керівники УНА побоюються також можливих арештів, оскільки їх намагаються звинуватити у зберіганні зброї чи наркотиків. Тому всі вони домовилися не торкатися подібних речей ні за яких обставин. Щоправда, сказав Д. Корчинський, це не гарантує їм безпеку. УНА, за словами Корчинського, не конфліктує зі злочинними групами, отже версія про їхню причетність цілком відпадає.

(Закінчення на стор. 4)

НАТО ПРОДОВЖУЄ АТАКИ ПРОТИ СЕРБІВ

Неаполь, Італія. — Летунство НАТО продовжить атаки проти укріплень боснійських сербів в районі Сараєва , аж поки серби без жодної дискусії виконають вимогу щодо виведення своїх тяжких гармат з цих зон.

Про це заявив на пресовій конференції в Неаполі, де знаходиться головний штаб військово-повітряних сил НАТО, командуючий об'єднаними формаціями в південній Европі американський адмірал Лейтон Смит.

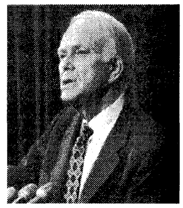
Він нагадав, що ультимат ООН і НАТО до боснійських сербів має на увазі, крім виведення гармат, запевнення вільного доступу представників ООН і авт з гуманітарними вантажами в Сараєво, а також відновлення праці сараєвського міжнародного летовища.

Л. Смит повідомив, що від початку бойової операції проти боснійських сербів літаки НАТО здійснили понад 1,500 летів над Боснією і Герцеговиною. У цих летах беруть участь бойові формації усіх країн — членів НАТО.

Тим часом на бомбардування військових об'єктів боснійських сербів дуже гостро зареагувала Росія. Державна дума запропонувала президентові Борисові Єльцину „негайно" підписати закон про „припинення участи Росії в міжнародних санкціях проти Югославії", про вихід Росії з програми НАТО „Партнерство для миру", а також доручити перед Радою безпеки ООН питання „про масове винищення боснійських сербів". Дума вимагає резигнації російського міністра закордонних справ Андрєя Козирєва „за фатальні помилки, які привели до принизливого неуспіху російської дипломатії на Балканах".

Щось більшого: депутатська фракція Ліберально-демократичної партії на чолі з Владіміром Жириновським запропонувала відкликати російських амбасадорів з усіх країн НАТО, припинити членство Росії у Раді безпеки ООН і перевести російську військову флоту з Калінінграда в Дубровнік, хорватський порт на Адріятичному морі.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ СЕНАТОР В НЕБЕЗПЕЦІ

Сенатор Р. Пеквуд

Вашінгтон. — У середу, 6-го серпня, Сенатська комісія етики, що складається з шістьох членів — трьох демократів і трьох республіканців, одноголосно схвалила рекомендувати Сенатові звільнити з усіх обов'язків республіканського сенатора з Орегону Роберта Пеквуда, якого звинувачено у сексуальних залицяннях і в переступлені приписів поведінки виборчого законодавця.

Сенатор Р. Пеквуд негайно після рішення згаданої комісії виступив на пресовій конференції, заявляючи, що з цим рішенням комісії він буде боротися та зовсім не має в пляні резигнувати. Він уважає, що рішення комісії є образливим, безпідставним і незаконним. Р. Пеквуда звинувачено не тільки у небажаних сексуальних залицяннях супроти його співробітниць, але також у надужитті свого сенаторського становища для здобуття особистих користей — праці для своєї колишньої дружини, щоб в цей спосіб зменшити плачення їй аліментів, і особливо за те, що він намагався поправляти свій щоденник перед відданням його до перегляду Сенатській комісії етики.

Тепер повний збір Сенату мусить рішити чи прийняти їм рекомендоване комісією відворення Р. Пеквуда з Сенату, для чого потрібно 67 голосів, тобто дві третини Сенату. Аналітики уважають, що Р. Пеквудові буде важко зібрати 34 потрібних голосів, щоб припинити це покарання.

У всій історії Сенату тільки 15 сенаторів було видворено, але ні одного від часу Громадянської війни 1861-65 років.

В Україні

Постраждав через брата

ДОНЕЦЬКЕ (Р. Р.). — У п'ятницю, 22-го вересня, невідомі особи розстріляли Артура Богданова, молодшого брата одного з відомих „авторитетів" у злочинному середовищі, прозваного Яшею Самсоном. Самого Яшу вбито навесні цього року. Його молодшого брата правоохоронці вважають непричетним до злочинних груп, тому подозрівають, що він постраждав через свого брата. Його вбито у подвір'ї батьків, яких він відвідував. Перед від'їздом він викликав таксі, та не встиг шофер від'їхати, як з „Жигулів" із затемненим склом почали стріляти. А. Богданов згинув. Охоронник і водій поранені. Міліція вважає, що це було вбивство на замовлення.

Діє перша Профспілка Підприємців в Україні

КРЕМЕНЧУК. — За словами голови кременчуцької профспілки Михайла Рудницького, тут почала діяти „перша і покищо єдина в Україні Вільна Профспілка Підприємців, що увійшла до Об'єднання Вільних Профспілок України. Завдання нової профспілки — правний захист підприємців міста, в тому числі захист від злочинців. „Наша профспілка виникла стихійно у зв'язку з несприятливими для підприємництва умовами у Кременчуці, — сказав Рудницький. Зокрема після рішення міського виконавчого комітету під приводом ремонту центрального ринку винести з його території кіоски приватних підприємців без надання їм іншого місця, що фактично означало ліквідацію багатьох торгових точок. Ми зрозуміли: обороняти свої законні права можна лише об'єднавши зусилля".

Християнські демократи і Зелені спільно готуються до виборів

КИЇВ. — Християнсько-Демократична Партія та Партія Зелених України прийняли рішення про створення виборчого об'єднання „Християни-демократи плюс зелені" для координації дій у кампанії у довиборах до Верховної Ради України, що відбудуться 10-го грудня 1995 року. Про це зазначається у спільній заяві ХДПУ та ПЗУ, оприлюдненій 31-го серпня. І християни-демократи, і зелені усвідомлюють важливість довиборів до Верховної Ради України, підсумки яких могли б суттєво вплинути на покращення стану справ в країні, — говориться у заяві , — ХДПУ і ПЗУ активно обстоюють необхідність залучення політичних партій до справи утвердження української державності, використання їхнього потенціялу для підтримки інтеграції України в загальноевропейські структури".

Затримано чужинців

ЧЕРКАСИ. — Працівники карного розшуку затримали громадянина Сирії Кабра Мохаммеда, студента Черкаського Інженерно-Технічного Інституту, та громадянина Панами Тапія Камарго Хесуса Мануеля, який закінчив цей же інститут, які за допомогою саморобного пристрою провели з таксофона телефонічні міжміські переговори на суму понад 1.4 блн. карбованців. Відносно порушників вжито заходів згідно з законом.

Відмовилися судити УНА

КИЇВ. — Старокиївський районний суд 1-го вересня відмовився розглядати справу щодо ліквідації УНА–УНСО. Рішення ухвалено на підставі статті 32 закону про об'єднання громадян, якою передбачено примусовий розпуск всеукраїнських громадських об'єднань тільки за рішенням конституційного суду.

Святкуватимуть 900-річчя Теребовлі

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. — Районний центр Теребовля незабаром відзначатиме 900-річчя свого заснування. До ювілею тут передбачається спорудити пам'ят-ник князеві Васильку, монумент на честь незалежности України, готель на 116 місць і житловий будинок на 80 помешкань. Науковці Тернополя і Києва готують випуск історично-краєзнавчих нарисів „Мандрівник по Теребовлі", „Теребовлянський замок" та енциклопедичний словник „Теребовлянщина".

Холера прийшла до Івано-Франківського

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — На Прикарпатті зареєстровано перший випадок захворювання на холеру. Захворів чоловік, який відпочивав з родиною у Бєлгород-Дністровському районі Одеської області. Всі члени родини та люди, які були в контакті з хворим, перебувають під наглядом лікарів.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 4-ГО ВЕРСНЯ, на чотириденні відвідини до столиці В'єтнаму Ганою прибув колишній президент ЗСА Джордж Буш з дружиною Барбарою. Подорож спонзорована Сітібанком, першим американським банком, що відкрив свою філію у В'єтнамі, має на меті поліпшити нещодавно відновлені офіційні дипломатичні та комерційні стосунки між обидвома країнами. У своїх виступах колишній президент ЗСА не оправдував своєї політики стосовно В'єтнаму, але радше підкреслював своє зацікавлення майбутніми спілкуваннями, з делікатною критикою людських прав в країні. Хоча відвідини Дж. Буша є більш приватного характеру, все ж таки вони мають своє політичне забарвлення хоча б в тому, що він є першим колишнім президентом, акий відвідує В'єтнам від закінчення війни у 1975 році.

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ ДАЛЬШЕ триває судова розправа над О. Джей Сімпсоном, звинуваченим у вбивстві його колишньої дружини Ніколі Бравн-Сімпсон та її приятеля Роналда Голдмана. Останніми днями лава присяжних мала можливість послухати трьох свідків, які стверджували, що детектив місцевої поліції Марк Фурман, який найшов найбільш нищівні докази проти оскарженого, не є надто правдомовним і має свої сильні расистські переконання.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ІРАКУ Саддам Гуссейн змусив до резигнації трьох міністрів, звинувативши їх у „тісних контактах" зі своїм зятем, генералом Гуссейном Кемалем Гасаном, який недавно втік з Іраку до Йорданії. Отже, своїх постів позбулися міністер вищої освіти та наукових досліджень, міністер транспорту та комунікацій і міністер сільського господарства. Всі троє перебувають під домашнім арештом. Тим часом заступник іракського прем'єр-міністра Тарік Азіз вважає втечу Г. К. Гасана „позитивною подією", оскільки високопоставлений втікач нібито навмисне приховував від комісії ООН правдиві інформації про ядерні програми Іраку. „Тепер ми маємо можливість довести до відома світової спільноти правду і сподіватися на скасування міжнародних санкцій проти нашої країни",— сказав Т. Азіз.

У ПОНЕДІЛОК, 4-го вересня, в альжирській столиці невідомі злочинці застрілили двох католицьких монахинь, які мешкали в Альжирі вже понад 30 літ і працювали в місіонерській організації. Загалом за два р[illegible]ки кривавого конфлікту між альжирським урядом і мусулманськими екстремістами вбито вже 10 католицьких священиків, а всього в Альжирі від вересня [illegible] загинуло [illegible], в тому числі 31 француз.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Початок шкільного року в Україні

День 1-го вересня в Україні, як і в багатьох інших країнах, традиційно відзначають як День Знань, оскільки в цей день починаються навчання в школах, інститутах, університетах. А що в кожній родині є діти або внуки, то й старші переживають разом з ними оте незвичне хвилювання і врочистість. Отож і цього року в школах було багато квітів, усмішок і теплих промов.

Але після свята настають будні. Власне ці будні для дорослих почалися задовго до початку навчань. Родичам, які приготовили до школи своїх малят, довелося витратити на зошити, олівці та інше необхідне понад 90 дол. А це сума для багатьох з них просто неможлива. Отож не всі діти пішли до школи з повними торбинками. Діти з бідних родин принесли один зошит і один олівець.

Якщо у ЗСА протягом останніх двох років деякі школи позакривали на вимогу батьків тільки через те, що десь у шпаринах хтось виявив наявність азбесту, то в Україні такі проблеми навіть не порушуються, бо бракує шкіл, бракує опалу, дитячого взуття, одягу, діти мерзнуть, напівголодні, а „людина, яка обрала собі професію вчителя, майже самовбивця", як сказав заступник начальника управління освіти Києва Борис Жебровський. Адже вчителі отримують мізерну платню, та й ту із затримкою часто на кілька місяців. Недавню підвишку знову поглинула інфляція.

Отож недаремно, вітаючи школярів та вчителів, Президент України Леонід Кучма підкреслив самовідданість останніх. Бо справді тільки завдяки самовідданості учителів школа не розвалилася в умовах жорстокої кризи. Хоча в них залишилися переважно учителі пенсійного віку. Молодші пішли шукати кращих заробітків, бо на учительській платні вижити неможливо.

На сьогоднішній день тільки в Києві бракує 1,500 учителів середніх шкіл, тобто п'ять на кожну школу. Не вистачає викладачів української мови і літератури, історії, чужоземних мов, фізкультури тощо. Тому деякі політики все частіше висловлюють думку, що випускників педагогічних закладів належить зобов'язати відпрацювати кілька перших років у школі, щоб у такий спосіб заповнити вакантні місця. Бракує також і підручників. Щоправда цього року нових підручників видруковано чимало. Особливо добре ними забезпечено початкові кляси. Деякі школи їх все ще не отримали через невчасне постачання, але це справа часу. Старші кляси підручниками забезпечено лише на 60 відсотків. Принаймні такі дані подає Міністерство Освіти України. В деяких регіонах старшокласники навчаються переважно за старими совєтськими підручниками та ще й російськомовними. Але багато учнів уже не задовольняються тільки шкільною програмою. Вони швидко пристосовуються по ринкових умов, купують книги, читають, засипають питаннями учителів, змушуючи останніх підвищувати і свої знання.

Сьогодні в Україні повідкривалося чимало нових шкіл, коледжів, гімназій, ліцеїв, деякі з них приватні. Серед вищих навчальних закладів приватних навіть більше, ніж державних. Та все ж шкіл бракує, вони переповнені, діти навчаються на дві зміни. Відбулися певні зміни і в тематиці навчань: до програми включено українську літературу діяспори, зокрема твори Олега Ольжича, Івана Багряного та інших письменників. Єдине, чого тут не бракує, то це прагнення до знань.

Згідно з законом, школи фінансуються не з державного бюджету, а з місцевих бюджетів, а на місцях, як відомо, керівники різні. Одні дбають про українізацію шкіл, інші — навпаки. Деякі владоможці взагалі дбають тільки про власне збагачення, а про школи й не думають. Ось в таких умовах і розпочався новий навчальний рік в Україні.

Державною мовою навчаються понад 50 відсотків учнів, але це переважно в західніх областях. В Луганському, наприклад, немає жодної української школи, а кількість українських кляс в російських школах зменшилася вдвічі в порівнянні з минулим роком. У Криму лише одна українська школа і 13 кляс при російських школах. Подібна картина і в Донецькій, Харківській, Херсонській та Одеській областях, де діти навчаються переважно російською мовою. Та все ж учителі і батьки вірять, що з кожним роком справи у школах поліпшуватимуться і що обіцянка Президента „ролю освіти і її працівників підняти до рівня державної політики" здійсниться.

Микола Руденко

БУДЬМО ОПТИМІСТАМИ

Моє сумління неспокійне: я вимушений вибачитися перед читачами „Свободи" за кінцівку минулої статті („Липень — місяць сумних подій"). Йшлося про те, що Москва нарешті прийняла наполегливу вимогу України: віднині вона винайматиме морську базу в Севастополі — хай навіть за символічну плату. Називалася сума оренди: 135 млн. долярів за рік. Я критично поставився до цієї суми, але сам факт оренди прийняв з задоволенням. Насправді ж слід було критично поставитися до повідомлення з Москви: президенти іще не підписали угоди, але прем'єри буцімто вже роботу завершили і Є. Марчук не сумнівався, що угода буде підписана. Так повідомляли кореспонденти, котрі супроводжували Є. Марчука.

А вслід за цим у Севастополі сталися вельми прикрі події, котрі показали: для Москви орендувати Севастопіль — це однаково, що відрубати руку й замінити її протезою. Конкретно це відбувалося так: переговори в Москві не встигли завершитися, як надійшло свято Чорноморської фльоти з приводу роковин її заснування. Оскільки Чорноморська фльота покищо перебуває під верховним командуванням двох президентів — російського та українського, то й свято вирішено провадити разом. Та ось несподівана прикрість: за столом почесної президії з'являється командувач російською фльотою адмірал Балтин, а для командувача Українськими військово-морськими силами адмірала Безкоровайного в президії місця не знайшлося навіть на задніх лавах. Щоправда, Президента й прем'єра України до президії запросили, зате їхніх дружин, на відміну від дружин московських зверхників, загнали на задні лави. Так було показано, хто є справжнім господарем у Севастополі. Доволі брутальний „господар"! Адже ж усе це діялося на українській землі.

Зрозуміло, це робив не сам адмірал Балтин — йому підказали з Кремля. Українська делеґація покинула святкову залю, а переговори з приводу долі Чорноморської фльоти й Севастополя були зірвані. Безумовно, Є. Марчук уже не поїхав до Москви, аби їх рятувати — надто великої образи було завдано Україні. Знов туди поїхали експерти — отже переговори належить розпочинати з нуля. І, звичайно, не на колінах. Президент Л. Кучма кілька разів висловився з цього приводу. Він засудив дії Москви, пояснюючи їх передвиборчими маніпуляціями. А це означає: в Росії надто сильний спротив стосовно оренди Севастополя — Росія хоче бачити його безкомпромісно своїм. Він для неї те ж саме, що й Ґрозний — „город нашенскій", як мовив колись Ленін з приводу Владивостоку.

Раз ми вже згадати Ґрозний (а як його не згадати!), то приділимо бодай абзац подіям у Чечні. Там тривають доволі дивні переговори. Дивні тому, що відбуваються вони під дулами російських гармат. Отже це по суті не переговори, а намагання Москви узаконити окупацію підписами представників чеченського народу. Дудаєв і його сподвижники прийняли цю гру, аби підготувати свої військові сили до тривалої партизанської війни. Вона фактично вже розпочалась. Незважаючи на вимоги російської сторони, чеченці зброю не здають. Бо які ж це переговори, коли вони розпочинаються вимогою скласти зброю? Москва бажає оздобити окупацію „мирними" гаслами, а насправді це є жорстокий ґеноцид проти чеченського народу. Імперський орел продовжує довбати ребра Прометея. І робить він це іще жорстокіше, ніж у часи Т. Шевченка, який створив цей безсмертний образ.

За всіма ознаками, партизанську війну очолює Шаміль Басаєв, який геніяльно здійснив чеченський рейд на Будьонновськ. Московська пропаґанда намагається зобразити його аморальним терористом, насправді то є лицар свого розтерзаного народу. Я вже повідомляв: москалі розстріляли всю його рідню — шестеро дітей, дружину, батька і троє небожів. Московські спецслужби роблять у Чечні те ж саме, що робили енкаведисти в Західній Україні. Шаміль Басаєв через журналістів, які йому співчувають, уже не раз звертався до російського народу, закликаючи приборкати своїх керівників, інакше йому доведеться застосувати такі види зброї, від яких загинуть тисячі мирних російських громадян.

Басаєв прямим текстом називав цю зброю: ядерні й бактеріяльні матеріяли. Можна за це засуджувати Басаєва, але, мабуть, не більше, ніж американського президента, який віддав наказ скинути атомні бомби на Японію. Досить погодитися, що це з боку Басаєва не терор, а продовження війни на ворожій території — і згадані засоби виглядають „нормально". Війни на земній кулі давно вже вийшли за межі людської моралі. І, можливо, дії Басаєва з морального боку було б легше пояснити, ніж дії Трумена: адже йому, Басаєву, росіяни справді таки не лишили нічого іншого.

...До мене долетіли через океан побажання читачів „Свободи", аби я „не розтікався мислію по древу", як мовив староруський поет, — тобто писав стисліше. Побажання, безумовно, справедливе, але дозвольте зізнатися: я писав задовгі статті через те, що писати стисло набагато важче. Отож спробую проаналізувати події серпня на меншій газетній площі. Для цього доведеться відбирати найвагоміше.

Хронологічно майже збіглися дві визначні події, в яких взяли участь десятки тисяч українських громадян — сороковини від похорону Патріярха Київського і всієї України-Руси й четверта річниця незалежности України. Можливо, є в цих подіях якась містична єдність, проте зовнішня єдність була вельми помітною: в день сороковин народ з корогвами вийшов на вулиці й площі Києва, щоб не покинути їх завтра — уже заради святкування четвертої річниці незалежности. Президент і Уряд, заклопотані цим хронологічним збігом, звернулися до українського народу з закликом, аби уникнути повторення трагічних подій, котрі потрясли Україну в день похорону Патріярха. Сороковини відзначили доволі спокійно, проте уважне око не проминуло доволі грізних ознак: на одній з глухих вулиць поблизу Софіївського майдану чатували омоніці, а серед народу, як свідчать поінформовані люди, можна було помітити багато унсовців. Кажуть, їх з'їхалося в цей день до Києва не менше тисячі. Отож не дивно, що Уряд полишив могилу Патріярха на розсуд церковних ієрархів. Це слід було зробити ще до похорону — і тоді не пролилася б кров біля святої Софії. Чимало церковних ієрархів стоять на тому, що могилу Патріярха належить залишити там, де вона з'явилася спонтанно — тобто при вході на територію Софії, на тисячолітньому майдані.

На завершення огляду, мабуть, слід сказати: з'явилися перші ознаки поліпшення в економіці України. Так, скажімо, минулого року падіння виробництва становило 29%, а в першій половині цього року маємо 11%. У багатьох областях України падіння виробництва взагалі зупинилося й почалося зростання. Воно покищо слабке, але принаймні це вже рух догори. Особливо мене порадував перший український комбайн, виготовлений у Херсоні. Ростовський „Дон" залишав багато зерна в полі, а коштував стільки, що для його придбання часом не вистачало всього колгоспного врожаю.

Врожай цього року видався не рекордний, та все ж достатній. Зате в нашого північного сусіда на всьому велетенському просторі панує такий неврожай, якого Росія не знала вже понад 30 років. Росіян годує розпродажа природних ресурсів (нафта, газ, деревина, алмази тощо), а це породжує невтішні перспективи. Ось чому Москва не випускає зі своїх залізних щелепів Чечню: вона багата на нафту. Якщо це починаєш розуміти, то стає зрозумілим і сумне майбутнє Росії: вона ніколи себе не годувала і неспроможна прогодувати в майбутньому. Середня вро-

(Закінчення на стор. 4)

Анатолій Гороховський

НОВИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛ УКРАЇНИ В ЧИКАҐО

II

— Якщо не заперечуєте, то хотів би продовжити розмову про діяспору. Цікаво було б знати вашу думку про місце і ролю американців українського походження у розбудові незалежної України.

— Це дуже важливе питання, на яке однозначної відповіді не можу дати. Найперше належало б відзначити, що мова не йде про дальші пожертви діяспори, якими, як самі розумієте, не можна вирішити економічні проблеми, що стоять перед Україною. В кінцевому підсумку такій державі, як наша, вже досить просити фінансову допомогу, ми спроможні самі знайти вихід з тяжкого становища, яке склалося в країні. Дорогу до достатку відкриває лише чесна, творча, самовіддана праця, добрий приклад якої подає нам американський народ.

Що ж стосується діяспори, то її допомога історичній батьківщині може бути різноманітна: від корисних порад нашому консульству щодо впровадження нових технологій, раціональної організації виробництва, банківської та фінансової справи до активного сприяння розвитку співробітництва між Україною та З'єднаними Стейтами Америки.

В наших найближчих плянах — створення, наприклад, із спеціялістів різних галузей економіки кількох груп підтримки, які виробляли б певні рекомендації, які можна було б використати як в промисловості, так і в сільському господарстві.

Крім того „Клюб 500", якому ми вдячні за те, що він займався влаштуванням української дипломатичної установи у Чикаго, варто, на мою думку, трансформувати у дещо іншу установу, діяльність якої була б націлена на сприяння розбудови України.

Коротше кажучи, маємо надію на наших земляків.

— У зв'язку з четвертими роковинами проголошення незалежности України в діяспорі проходять урочистості, присвячені цій історичній події, відзначаються перші здобутки молодої держави. А що буде завтра, які дальші перспективи розвитку України, яким вам видається її найближче майбутнє?

— Я не беруся робити далекоглядних прогнозів, адже це не дуже приманливе зайняття. Та все ж можу з усією певністю заявити, що майбутнє моєї країни, не в історичній перспективі, а в найближчий відрізок часу, не викликає сумніву. Україна займе гідне місце серед европейських держав, вона зробить значний крок вперед по шляху побудови суспільства, яке буде ґрунтуватися на нових економічних засадах.

До сказаного хочу додати, що до 2000 року Україна, без сумніву, стане на рівні із західньоевропейськими країнами. Для цього ми маємо все необхідне.

— Із висловленими вами положеннями читачі, напевне, погодяться, однак їх цікавить, коли люди в Україні почнуть краще жити, коли відчують здобутки незалежности?

— Без перебільшення можу сказати, що це питання найчастіше можна почути в Україні, його задають на різних зборах, зустрічах з державними діячами, обговорюють вдома. І це цілком нормально, адже йдеться про кожного з нас, про країну в цілому. Постараюсь відповісти на це нелегке питання без емоцій.

Згадаймо минулі часи. Чим нас годували колишні керівники? Обіцянками, що в недалекому майбутньому буде краще жити, ось тільки подолаємо тимчасові труднощі. Що до 2000 року всі потребуючі одержать нові квартири, що наступне покоління буде щасливим. Це була пропаґанда, яка ґрунтувалася не брехні, адже ніщо з обіцяного не збувалося.

А тепер перенесемося в сьогодення України. Краще жити ми почнемо з того самого часу, коли візьмемося по-справжньому за роботу і виконуватимемо її на рівні світових вимог. А для цього треба заохотити людей краще працювати не гаслами, не обіцянками, а метеріяльними цінностями. Тоді можна буде досягнути віддачу від того, що кожен з нас робить.

Інфляція, спад виробництва мають свою межу, Уряд активно займається цими питаннями. Погляньте, наприклад, поляки та чехи помучилися кілька років, згодом почався в їх країнах ріст економіки, яка повернулася до людей, що саме так і вони відразу це відчули. Я певний що саме так станеться і в Україні.

— Наша бесіда з вами відбувається в переддень четвертих роковин проголошення незалежности України. Ви маєте можливість звернутися з вітальним словом до читачів газети. Що ви хотіли б їм сказати?

— Звичайно, що найперше бажав би поздоровити всю українську громаду з нашим великим святом і від імени генерального консульства подякувати за ту велику допомогу, яку діяспора надає Україні.

Користуючись нагодою, наданою мені редакцією часопису, висловлюю сердечну подяку чикаґській громаді за виявлену до мене гостинність і доброзичливість.

Немає сумніву в тому, що спільними зусиллями будемо дбати про славу і розквіт нашої рідної України.

ІМІҐРАЦІЙНІ СПРАВИ

Український центр „Паллада"

Ще про льотерію

До мене приїхала у гості племінниця. Я громадянин ЗСА і маю намір допомогти її отримати право постійного помешкання. Які існують правила щодо цього і чи полегшить справу те, що вона знаходиться у ЗСА?

Це питання часто задають не тільки громадяни ЗСА, а й постійні мешканці. Тому ми подаємо можливості виклику родичів на постійне помешкання для обох категорій.

Родичі громадян та постійних мешканців ЗСА можуть іміґрувати до Америки по лінії об'єднання родин - форма I -130 (Petition for Alien Relative), але племінники та племінниці не входять до цієї категорії. Згідно з існуючим законом, практично відразу після затвердження петиції Службою іміґрації і натуралізації (СІН), можуть отримати в консуляті візу на виїзд або, у випадку перебування на території ЗСА, подати до СІН документи на отримання реєстраційної картки іноземця (загальновідомої „зеленої картки") чоловіки (жінки), батьки та неодружені діти громадян ЗСА.

Сім'ї одружених дітей та брати і сестри громадян ЗСА мають обмежену кількість віз (річну квоту) і тому повинні чекати на свою чергу (перші — майже 3 роки, другі — 10 років).Власники „зелених карт" мають менші можливості викликати родичів на постійне замешкання, ніж громадяни ЗСА. Їхні чоловіки (жінки) та неодружені діти віком до 21 року чекають на візу три роки, неодружені діти віком понад 21 рік — п'ять років. Батьки постійних мешканців ЗСА взагалі не мають права іміґрувати по цій лінії.

Про дату затвердження петиції (priority date), СІН повідомляє подавача і від цього дня можна слідкувати за просуванням черги. Слід пригадати, що перебування родичів, на яких подані петиції, у ЗСА на підставі тимчасових віз (B-1/ B-2, F1 чи інших) не надає їм права отримати статус постійного мешканця раніше за тих, що чекають своєї черги в Україні, і, на період, поки підійде черга, дозвіл на працю та картку соціяльного забезпечення їм не видається. Від моменту подачі петиції до отримання повідомлення від СІН про те, що вона є зареєстрованою, може пройти до 330 днів.

Подавачам петицій слід брати до уваги, що у Сенаті ЗСА проходять слухання проєкту нового іміґраційного закону, який буде значно відрізнятися від існуючого. Передбачається, що деяким категоріям буде відмовлено права іміґрувати по лінії об'єднання родин. Це — дорослі діти як громадян, так і постійних мешканців ЗСА, а також брати та сестри громадян ЗСА. Плянується ввести деякі обмеження на іміґрацію людей похилого віку на прохання дітей — громадян ЗСА. Зокрема, не будуть затверджувані прохання родичів у тих випадках, коли діти не мають можливости матеріяльно забезпечити батьків (включно з медичним забезпеченням), або коли СІН прийде до висновку, що іміґрація батька чи матері громадянина ЗСА не є для них необхідністю, бо, наприклад, одна їхня дитина живе в ЗСА, а на батьківщині з батьками мешкає ще двоє або більше дітей. За рахунок скорочення іміґрації вищеназваних категорій родичів громадян ЗСА плянується збільшити щорічну квоту для близьких родичів постійних мешканців .

Я брав участь у льотерії „зеленої картки" DV-96, але ніякого повідомлення не отримав Як довго я можу надіятися ще на виграш і чи можливо вияснити — було мені вислано повідомлення чи ні?

Як повідомляє Державний департамент ЗСА, у серпні було розіслано повідомлення всім, хто попав у число виграваших. Ті, які подавали в анкетах адресу у ЗСА вже їх отримали. Можливо, в Україні дехто ще не отримав пакет документів, але наш центр отримав перші телефонічні повідімлення про виграш від людей з України 20-го серпня. У більшості випадків, пошта в Україні не кидає документи у поштову скриньку, а викликає виграв[illegible] шого до поштового відділ[illegible] вручає їх особисто в руки.

Повідомлення висилається тільки тим, що виграли і, якщо вам воно не прийшло, слід рахувати, що ви не попали до їхнього числа.

Згідно з останнім повідомленням Державного департаменту ЗСА, у льотерії DV-96 взяло участь 6.7 мільйона людей. З них 2.2 мільйона заяв було виповнено не правильно з цієї і по цій причині відкинуто. Громадянам України цього року було вислано 4,090 повідомлень про виграш у льотерії. (Росія отримала 4,189 віз).

Я один з тих, кому пощастило виграти "зелену картку" в льотерії DV-95 і два тижні тому я прибув до Ню Йорку. При в'їзді до ЗСА мені поставили у пашпорт печатку, підтверджуючий статус постійного мешканця. В Україні я закінчив п'ятий курс медінституту. Чи дозволять мені через рік повернутися до ЗСА, якщо я виїду в Україну для закінчення навчання?

Червона печатка, про яку ви говорите, є тимчасовим підтвердженням статусу постійного мешканця ЗСА і розрахований на період виготовлення реєстараційної карточки чужинця. На протязі від двох до шість місяців СІН (Arlington, Texas) виготовлає та висилає власникам "зелені картки" поштою. Ця печатка у пашпорті дає право на короткий час виїхати до України та повернутися до ЗСА . При цьому не треба звертатися до українського консульства за візою. Але, у вашому випадку, необхідно отримати спеціяльний документ (reentry permit) — його називають туристичним пашпортом. Він дозволяє на вільний в'їзд до ЗСА з будь якої країни світу. Ви можете замовити його вже тепер, не чекаючи на отримання „зеленої катрки". Пашпорт видається на 2 роки і ви можете бути за кордоном на протязі всього періоду його дії, якщо для цього є поважна причина, або виїжджати та повертатися до ЗСА необмежену кількість разів. При подачі прохання (Форма I-131), ви повинні вказати причину виїзду та на який термін передбачається бути за кордоном. Закінчення курсу навчання є поважною причиною і при поверненні до ЗСА у вас не повинно виникнути непорозумінь.

Я подав анкету на участь у льотерії 96 року від імені свого сина і нещодавно він отримав повідомлення про виграш. Йому скоро сповниться 16 років і влітку він закінчить середню школу. Чи зможе він приїхати до Америки?

Очевидно він не зможе використати цю нагоду, бо, за умовами льотерії, потрібно не тільки мати середню освіту, але й не менше двох років стажу праці у сфері, яка, в свою чергу, потребує не менш як дворічного спеціяльного навчання або досвіду.

Це означає, що закінчення загальноосвітньої середньої школи є недостатнім для отримання іміґраційної візи. Для цього потрібно, як мінімум, закінчити 8-річну школу та дворічне професійне училище (або десятирічку

(Закінчення на стор. 4)

Familia una sumus

По цілому світі розіслано листи з печатками, що Українська Гімназія ім. Митрополита А. Шептицького і Стрийське Гімназійне Братство запрошують взяти участь у 2-му з'їзді семінаристок і гімназистів з нагоди 115-ліття від дня заснування Стрийської державної гімназії. З'їзд відбувся від 4-го до 9-го липня ц. р. в Стрию.

Гарного соняшного дня, 3-го липня, в гімназії — метушня і рух. Кого родина чи знайомі привозять автом, хто приїжджає громадським транспортом чи приходить пішки, щоб зареєструватися серед учасників з'їзду. При тій нагоді обійми, голосні вітання, здивовані вигуки. Багато шкільних друзів не бачилися 50 літ... Відкриття з'їзду відбулося 4-го липня на площі колишньої „Руської бурси". Якраз треба було соняшного дня, а не дощу. Не зважаючи на погану погоду, площа заповнилася учасниками з'їзду, гостями, а прикрасою була наша молодь. Дивилися ми на них з гордістю, а серце не в одного гучніше застукотіло, як пригадалися наші шкільні однострої, „мундурки" подібного кольору.

Свято відкрив „під парасолею" директор гімназії Ярослав Турянський. Він сказав, що „... тут, на теренах колишньої бурси, сьогодні зустрілись тодішня і теперішня юність, і нема місця у серцях для старості та суму".

Голова гімназійного братства Ярема Дубицький у своєму слові підкреслив, що кращі випускники стрийської гімназії були активними учасниками боротьби за незалежність України. Марта Кравців-Барабаш, з Канади, нав'язала до дуба, який росте на подвір'ї бурси, а був посаджений в 1926 році у пам'ять Івана Франка. Маленьке деревце вона садила разом з іншими товаришками, воно виросло великим і міцним.

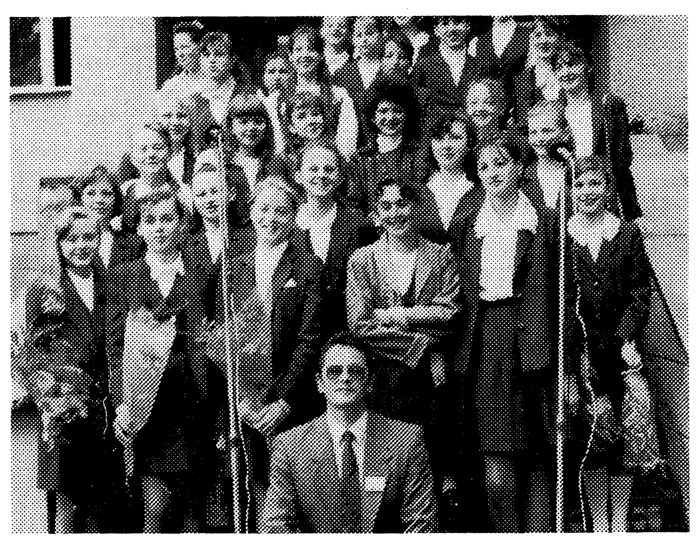
Директор Олександрівської гімназії Геннадій Могилей із захопленням ділився враженнями про діяльність в гімназії в Стрию. На його думку такі з'їзди дають можливість для них ознайомлюватися з гімназійними ідеями і традиціями. Льонгин Турканик промовляв як колишній вояк УПА і політичний в'язень.

Мішаний шкільний хор під керівництвом З. Івашківа заспівав першу пісню „Ґаудеамус". Було ще багато пісень і деклямацій, а на кінець всім присутнім гостям учні вручили прекрасні троянди.

Під звуки оркестри, з прапорами і піснями колони вирушили містом до пам'ятника Т. Шевченкові, де покладено вінки. Відтак похід продовжувався до пам'ятника С. Бандери. Зворушливе слово виголосив Петро Лаврів, колишній політичний в'язень, мешканець Донбасу, випускник стрийської гімназії. Великою атракцією були дві сестри С. Бандери, які взяли участь у відкриті з'їзду. На міському цвинтарі біля пам'ятника жертвам комуністичного терору відправлено Парастас за поляглих героїв, а потім відвідано могили професорів.

Відкриття 2-го з'їзду стрийських семінаристок і гімназистів. Промовляє директор Олександрівської гімназії з Кіровоградської области Генадій Могилей, перший зліва — директор Стрийської гімназії Ярослав Турянський.

Шкільний хор Стрийської гімназії зі своїм диригентом З. Івашківим.

Перша сесія З'їзду почалася в приміщенні Народного Дому. Її відкрив і провадив директор гімназії Ярослав Турянський. Представник міської Ради народних депутатів відчитав рішення міської Ради про надання звання „Почесний громадянин міста Стрия" членам регіонального стрийського комітету і редакційної колегії тритомного збірника „Стрийщина". Цього звання вдостоєні Богдан Коваль, Володимир Бандера, Володимир Вірщук, Роман Цуковський, Евстахія Мілянич, Микола Гошовський, Любомир Гуменюк, Ярослава Парахоняк-Рубель, Іванна Пристай-Клим, Ярослав Падох, Остап Савчинський, Климентій Баб'юк, Ірина Пеленеська, Наталія Пазуняк, Едвард Козак (ЕКО), Володимир Андрушко, Осип Бандера, Ілля Городецький, Андрій Кігічак, Омелян Цісик, Лев Шанковський, Василь Лев. Подяки заслужили 83 особи — автори статей, технічні працівники, що уможливили вихід у світ збірника „Стрийщина".

Ярослава Рубель в імени стрийського комітету подякувала представникові міської Ради за високе відзначення. Привіти зложили також Ірина Калинець, Наталія М. Антонюк від міської Ради, представники організацій та делегати гімназії зі східніх і західніх областей України.

В часі конґресу було виголошено ряд доповідей, дві з них звернули на себе особливу увагу: „Українські викладачі та гімназисти Стрийської Цісарсько-Королівської гімназії у національно-визвольному русі кінця XIX — початку XX століття", доповідач Василь Король, викладач стрийської гімназії, та „Стрийська гімназія і національно визвольний рух 20-30 років XX століття", доповідач Богдана Фур.

Гарні враження залишив по собі, святочний концерт. Навіть дуже вибагливий глядач був захоплений виступом молодих артистів, які свобідно, повні ентузіязму, співали пісні і забавляли гостей, послуговуючись при цьому досить доброю англійською, французькою, німецькою, еспанською мовами. Програмою провадив 12-літній Роман Івашків зі своєю товаришкою, поправною англійською мовою. Кафедрі чужоземних мов за підготову програми належиться признання і подяка.

Стрийський міський відділ культури запросив нас на свято Івана Купала, яке відбулося на березі ріки Стрий. Кажуть, що „якщо напередодні Купала заходить сонце і не ховається за хмари, а день ясний, то і рік буде веселий". День дійсно був ясний і теплий, а над річкою зібралися майже всі стрияни, так що годі було протиснутися до берега. Завдяки нашим опікунам для нас знайшлися місця і ми дістали багато радости від чудових купальських обрядів.

7-го липня у храмі Успення Пресвятої Богородиці відправлено Літургію в намірені семінаристок і гімназистів. Після Літургії відбулося офіційне закриття з'їзду. Директор Ярослав Турянський щиро дякував меценатам, які спричинили коштами проведенню з'їзду. Всім учасникам, які прибули зі ЗСА, Канади, Аргентини, Польщі, та педагогам з усіх областей України, щедрим жертводавцям, головно Стрийському Комітетові в Ню Йорку, який передав 3.300 дол. На святочному обіді учасники виступали з хвилюючими споминами минулих літ, які переплiталися ліричними піснями. А наступного ранку автобуси повезли охочих в чарівні Карпати.

Із стрийської гімназії вийшло багато видатних людей: Кардинал Мирослав Іван Любачівський, відомі вчені Стефан Дубровський, Михайло Білик, педагог-композитор Філярет Колесса, діячі визвольних змагань Степан Бандера, Степан Охримович, Олекса Гасин та багато інших.

Стрийська гімназія стала справжнім закладом нового типу навчання. Нові методи запроваджено завдяки її енергійному директорові Я. Турянському. Він є також ініціятором створення на Стрийщині вчительської організації „Відродження", яка на конференції 1992 році перетворилася у Всеукраїнську асоціяцію під назвою „Відродження гімназії України". Зараз асоціяція об'єднує 60 директорів гімназій майже з усіх областей України (крім Харківської, Луганської, Херсонської і Криму). Однією з важливих справ було встановлення двосторонніх контактів між гімназіями західніх і східніх областей України, обмін учнями і викладачами, заснування власного видавництва, проведення спільних олімпіяд і фестивалів.

На сході України існують лише російські державні гімназії, тому й процес формування української інтелеґенції ледь рухається. Для сходу України, що дуже сильно зрусифікований, будь-яка „допомога" з боку Росії може привести до великої біди. Але не меншою, уже для всієї України, стає масова американізація. Той спосіб життя, де домінує насильство, наркотики, бездуховість і аморальність, потяг до збагачення будь-яким шляхом, може викликати велику хвилю обурення, яка змете з лиця землі всі досягнення України на шляху до незалежности. Масова перемога комуністів у східніх і центральних областях України, які використали цю хвилю обурення, безсумнівний тому доказ. Найбільше вражає американізація шкільну молодь, світогляд якої ще не зформований. Тому різке зростання дитячої злочинности на тлі загального занепаду моралі і деґрадації суспільства є дзвоном ще страшнішим, ніж Чорнобильський. Мовчать батьки дітей і мовчать педагоги. Що може бути гірше байдужости? Це думки директора гімназії Я. Турянського, виголошені в 1994 році у Моршині, на українсько-швайцарській конференції „Проблеми гімназійної освіти". Швайцарські педагоги виявили готовість розробити програму для вивчення німецької і французької мов. Недавно гімназію відвідав представник індійської асоціяції, а Я. Турянський одержав запрошення на світовий з'їзд в Австралії.Він вважає, що світові з'їзди приносять великий авторитет не тільки стрийській гімназії, навчальному закладові з 115-річною традицією і своєю історією, але всій Україні.

Приміщення, в яких знаходиться гімназія є замалі, вони не дають можливости проводити всі програмові заняття. Після довгих і наполегливих старань міська влада передала гімназії будинок, в якому колись жили вояки. Однак він потребує ґрунтовного ремонту, а фондів на це нема. Держава тільки фінансує платню для викладачів, та й то вони її часто по два місяці не одержують. У багатьох випадках існування гімназії залежить від доброї волі місцевих керівників і меценатів, які усвідомлюють значення цієї духової фортеці народу, розуміють, що талановита молодь в близькому майбутньому стане провідниками нації.

Допомагаймо їм здійснити їхні мрії, їхні наміри. Щасти їм Боже!

Слава Рубель

Крайова Управа в Америці Управа Відділ в Ню Йорку
Українського Патріярхального Товариства
запрошує
членів й українське громадянство
на доповідь
УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА СЬОГОДНІ І ЗАВТРА
(Рефлексії над життям Слуги Божого Климентія Шептицького)
яку виголосить
АРХИМАНДРИТ ЛЮБОМИР ГУЗАР,
що відбудеться:
в п'ятницю, 15-го вересня 1995 р. о год. 6:30 веч. в домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями, в Ню Йорку.

Управа Крайова і Відділ УПТ

ПІД ПАТРОНАТОМ РАДИ КУЛЬТУРИ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

ВЛАШТОВУЄ

ЧЕТВЕРТИЙ МУЗИЧНИЙ КОНКУРС
ім. СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

від 29-го вересня до 2-го жовтня 1995 р.
в залях Інституту св. Володимира
620 Спадайна Авеню, Торонто, Канада

КОНЦЕРТ ЛАВРЕАТІВ
відбудеться
в понеділок 2 жовтня - год. 7:30 веч.
Edvard Johnson Building – Walter Hall
80 Queen's Park Crescent, Toronto, Ont, Canada

АНОНС! АНОНС!

СВЯТЕ ВЧЕННЯ

УКРАЇНСЬКЕ РОЗУМІННЯ БОГА

Сім Законів Правильного Життя
Заповіді. Молитви. Медитації
Філософія. Мораль. Обряди
Книга Лева Силенка (Автора „Мага Віри", Засновника РУНВіри) дає Відповіді на сотні нових Питань з історії релігій Азії, Європи, археології, антропології, етнографії, філософії, філології, культури, моралі.
400 сторінок. Тверда оправа.
„Святе Вчення" можна буде придбати цього року в книгарнях України, або звернувшись на адресу видавництва:
252054 м.Київ - 54
вул. Тургенівська 46, „Обереги".

КОНЦЕРТИ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ
ім. Тараса Шевченка
Володимир Колесник — Дириґент

6 жовтня — Торонто
7 жовтня — Брендон
8 жовтня — Винніпеґ
9 жовтня — Реджайна
11 жовтня — Калгарі
12 жовтня — Ред Дір
13 жовтня — Едмонтон
14 жовтня — Саскатун
15 жовтня — Дофин

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ, ЗСА
субота 23-го вересня 1995р., від 9:00 ранку - до 6:30 веч.

Garden State Arts Center, Holmdell, NJ

- **Програма під відкритим небом;**
- **Спортові змагання;**
- **Продаж українського мистецтва і смачних страв;**
- **Дитячий куток.**

Мистецька програма — від 3:30-6:30 веч.

Дивоцвіт — *дитячий вокальний ансамбль зі Львова*
Дарка і Славко — *естрадний ансамбль;*
Оля Ходоба-Фриз— *солістка;*
Олекса Керекеша — *композитор-соліст;*
„Громовиця" — *танцювальний ансамбль.*

По квитки звертатися до Ярослава Івахіва — (908) 369-5164 до 9:00 вечора.

Забава — Ramada Hotel, East Hanover, New Jersey
Грають „Луна" і „Фата Морґана" від 10:00 веч. до ???

$15.00 від особи

Фестивальна вечеря — 8:30 вечора.
За замовленнями звертатися до Дарії Твардовської (908) 688-8323 до 15-го вересня

Вечеря і забава $35.00 від особи

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і українським громадянством, що 24-го серпня 1995 року відійшов у вічність наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
ЕВГЕН СВЯТОСЛАВ ПАЩИН

підстаршина 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, учасник боїв під Бродами і визначний змагун Спортового Товариства „Україна" у Львові. Покійний народився 14-го серпня 1914 року в Настасові, Україна.

Залишені в горю:

дружина — МАРІЯ зі Стеткевичів
діти — БОГДАН з дружиною КВІТКОЮ і дітьми ЛЕСИКОМ і МІКОЮ
— ЗІРКА Когут з мужем ЗЕНОНОМ і сином МАРКОМ
— ОЛЕГ з дружиною ЛІСОЮ і донями ЛЯРІСОЮ і ХРИСТИНОЮ
— ЛЯРІСА Голинська з мужем НЕСТОРОМ і дітьми ДЕМ'ЯНОМ і ЛІДОЮ
тітка — МАРІЯ Посмітюх
родина — ТЕОДОРА Раковського,
— ОРЕСТА Даниша,
— БОГДАНА Даниша
— ПРОЦИШИНІВ в Україні
— СТЕТКЕВИЧІВ
— ГНАТКІВСЬКИХ
— ГЕРЛИНСЬКИХ
свати — ІРЕНА Салук
— ТЕОДОЗІЯ Когут
— ІВАННА і ВОЛОДИМИР Ясевичі
— ІНА і ОСИП Голинські

ПОХОРОННІ відправи відбулися 28-го серпня 1995 р. в Лорейн, Огайо.

Родина складає щиру подяку отцеві пароховi Василеві Бучикові і дякові Йосифові Розмариновичові рідним приятелям і знайомим за вислови співчуття, за участь в Панахиді і похороні за квіти та за пожертви на Суспільну Службу Комбатантів.

Рівнож складаємо щиру подяку дивізійникам станиць Клівленд і Дітройт за віддання останньої прислуги свому побратимові.

У третю невимовно болючу річницю відходу у Вічність нашого найдорожчого ніколи незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.
МИХАЙЛА БОДЛАКА

будуть відправлені
Заупокійні СЛУЖБИ БОЖІ
15-го вересня 1995 р. у церквах:

Пресвятої Трійці в Кергонксоні, Н.Й.;
в родинному місті Болехові, Україна;
в катедральному Соборі св. Юра у Львові;
в Колеґії св. Василія, Стемфорд, Конн.;
в манастирі Пресвятої Діви Марії, Словтсбурґу, Н.Й.

Про молитви за спокій душі покійного просять:

дружина — ОЛЬГА
син — БОГДАН з родиною

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомим, що 5-го вересня 1995 р. по тяжкій недузі заснула в Бозі на 92-му році трудолюбного життя наша найдорожча МАТУСЯ і СЕСТРА

бл. п.
АННА ТИМЧИШИН
з дому ІЛЕНЬКІВ

Нар. 1-го листопада 1903 р. в селі Гумінець біля Львова

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю 8-го вересня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Parker Brothers Memorial Funeral Home у Wotervliet, NY.

ПОХОРОН відбудеться в суботу 9-го вересня о год. 8:30 з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Миколая у Вотервліт, і після заупокійної Служби Божої на український католицький цвинтар в Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку залишилися:
син — МАРІЯН з дружиною РОМОЮ і її родиною
брат — ІВАН ІЛЕНКО з дружиною ЕЛСОЮ і їх родиною
сестра — КАТЕРИНА СТОЛЯР з родиною
і дальша родина в Україні.

З великим болем ділимося сумною вісткою з рідними і приятелями, що 18-го серпня 1995р. з волі Всевишнього, відійшла у вічність на 91-му році життя наша дорога
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ і СЕСТРА

бл. п.
МАРІЯ ҐУРАН

Покійна народилася 1904 року в Блажові, район Самбір, область Львів.

ПОХОРОННІ відправи відбулися 21-го і 22-го серпня 1995 р. в похоронному заведенні Ґаррис і церкві св. Йосафата в Рочестері, Н. Й. Опісля тіло покійної поховане на цвинтарі Holy Sepulchre в Рочестері.

Залишені у смутку:
дочка — ОЛЯ ПАВЛИШИН
сини: — БОГДАН з дружиною ТАМАРОЮ
— МИРОСЛАВ з дружиною ЛИНДОЮ
— ЗЕНОН з дружиною ДЖОВЗІ
внуки — ТЕРЕНЯ РАКОЧА з мужем ЯРЕМОЮ
— ГАЛЯ ЧИРОВСЬКА з мужем о. АНДРІЄМ
— ОЛЕСЯ ҐУРАН
— ЛЕВКО ҐУРАН з дружиною ЛІСЕЮ
— БОЯН ҐУРАН
— ТАНЯ і КРИСТІ ҐУРАН
— КАТЯ ҐУРАН
— МАРКО ҐУРАН з дружиною НЕНСІ
— ОРЕСТ ҐУРАН з дружиною БРИДЖІТ
правнуки — ОЛЕСЯ і ХРИСТИНКА РАКОЧІ
— СОФІЙКА і ОЛЕСЬ ЧИРОВСЬКІ
— СТЕФАН ҐУРАН
— ТАТЯНА І АРІЯНА ФЛИС,
— ІВАН, ГЕДЕР і ХРИСТОФОР ҐУРАН
сестра — КАТЕРИНА ПУКАЛЯК та ближча і дальша родина в Україні.

Вічна їй пам'ять!

Замість квітів на могилу, родина просить складати пожертви на The Metropolitan Andrey Sheptytsky Institute St. Paul University, 223 Main Street Ottawa, Ontario, K1S 1C4, Canada.

У сороковий день відправляться Служби Божі в слідуючих церквах в місяці вересні:

Св. Йосафата , Рочестер 27-го о год. 8-ій рано;
Св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж. 30-го о год. 6-ій веч.;
Непорочного Зачаття, Палатайн 27-го о год. 7-ій веч.;
в каплиці св. Йоакима і Анни при Інституті Митр. Андрея Шептицького, Оттава 27-го о год. 7-ій веч.

ПОЧАТОК НАВЧАННЯ В УМІА

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. — Місцевий відділ Українського Музичного Інституту Америки розпочинає навчальний рік 1995-96 у п'ятницю, 8-го вересня. Учні УМІА матимуть змогу навчатися гри на фортепіяні, скрипці, віолі, арфі та брати лекції співу. Прізвища викладачів та числа їх телефонів поміщені у „Свободі", ч. 169 з 7-го вересня ц. р.

Український...

(Закінчення зі стор. 2)

з профнавчанням) та мати не менше двох років стажу у галузі, що потребує набутих під час навчання знань та навичок. Будь-яких обмежень віку для учасників лотереї немає.

Питання, що стосуються іміґрації, просимо надсилати на адресу: Pallada International, Inc., 98 Second Ave. 2nd floor, New York, N.Y. 10003-8306, Tel: (212) 387-8683.

БУДЬМО...

(Закінчення зі стор. 2)

жайність на її звироднілих ланах не перевищує 9—10 центнерів з гектара. Франція, скажімо, мала таку врожайність тоді, коли в ній розпочалося столітнє ходіння по муках — наприкінці XVIII століття. І лишень наприкінці XIX століття капіталізм зумів так поліпшити землю, що вже не потрібні були ні революції, ні війни — народ нарешті був нагодований. Виснажити землю набагато легше, ніж відродити її врожайність.

Економіку України (особливо торгівлю) лихоманить близьке введення довгожданої гривні. Знаючи про це, люди збувають купони, вкладаючи їх у товари й доляри. Це, безумовно, приводить до зростання цін. А проте є надія, що нова українська валюта розпочне еру економічної стабілізації — недовіра до купоно-карбованця сама із себе породжує інфляцію й хаос. Отож будьмо отимістами — для цього є підстави.

Вересень, 1995.

Д. Корчинський...

(Закінчення зі стор. 1)

Як уже інформовано, перша спроба суду над УНА-УНСО не вдалася. Друга спроба була 18-го серпня. На суд прийшла така маса народу, що не було де сісти. Суддя спізнилася на 25 хвилин, а коли прийшла — попросила вийти всіх, хто не має сидячого місця. Ніхто, звичайно, вийти не захотів. Суддя образилась і вийшла сама. Їй було нелегко, адже розпустити УНА - УНСО може лише Конституційний суд, якого в Україні ще немає. А оскільки Міністерство Юстиції України тепер переїхало на вулицю К. Маркса, Старокиївський район міста, то суд над УНА-УНСО доручили Старокиївському районному судові. Судді доводиться брати на себе права і уповноваження Конституційного суду. Відповідальність немала.

А перед входом до суду групка людей скандувала, викликаючи Симоненка. Люди почали цікавитися: якого? Виявляється Петра Симоненка — лідера КПУ, а викликають для того, щоб він зліквідував УНА-УНСО. Суд знову не відбувся.

НА 4-МУ світовому конґресі жінок, який цими днями проходить у Пекіні под еґідою ООН, не обійшлося без скандалу. На спонтанній пресовій конференції були оприлюднені свідчення, що китайські спецслужби таємно наглядали за делеґатками. Представниця від жіноцтва азіятсько-тихоокеанського реґіону Салямо Фулліваї висунула перед пекінською владою 24-годинний ультимат, погрожуючи, у випадку його невиконання, масовою демонстрацією протесту. Високопоставлений поліційний чиновник Чін Чжан Кемань намагався спростувати скарги багатьох делеґаток, однак факти — вперта річ: таємні аґенти дозволили собі навіть конфіскувати магнітофонні записи, фотоматеріяли і відеофільми.

Апопка відзначила четверту річницю незалежности України

Завдяки Об'єднанню Св. Володимира, в Апопці на Фльориді, четверту річницю української незалежности відсвятковано в неділю, 27-го серпня, у приміщенні української католицької церкви.

Після Служби Божої, культурно освітна референтка при Об'єднанні Св. Володимира, Т. Мелешко попросила присутніх, щоб одновхвилинною мовчанкою вшанували пам'ять покійного Патріярха Руси-України Володимира і щоб Всевишний допоміг найти гідне місце для його вічного спочинку.

Акт проголошення незалежности відчитав В. Бойчук, недавно прибулий з України.

Поздоровлення від президента ЗСА відчитав О. Мизюк, а доповідь виголосив бувший редактор дитячого журналу „Веселка" В. Барагура, в якій з'ясував боротьбу українського народу за свою незалежність.

Місцевий хоровий гурток спільно зі всіми присутніми відспівав „Ой у лузі червона калина", „О Україно, о люба ненько" і „Машерують вже повстанці".

Тріо, В. Ганущак, Ірена та Стефан Кочержуки, при звуках мандолін і бандури відспівали „Зродились ми великої години", „Зірвалася хуртовина" і „По діброві вітер віє".

Вірші „Клятва" і „О Україно" деклямував О. Мізюк, „Воскресла" — М. Пеняк, а „Україно, мати героїв" — І. Кочержук. Крім згаданих поезій, Т. Мелешко прочитала вірш місцевого поета С. Дуди „У 4-ту річницю".

Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено концерт.

Після святкової програми присутні засіли до обіду, який приготовано під проводом М. Пеняк.

Під час обіду велась жвава дискусія про не дуже потішаючі вістки з України, але в кожного є надія, що обставини зміняться на краще і що великий народ України не дасться затягнути в нове ярмо.

Володимир Плакида

У САН-ХУАН, ПУЕРТО РІКО, у вівторок, 5-го вересня, можна було завважити неабияку пожвавленість місцевого населення, зокрема у забезпеченні своїх домівок, крамниць та інших будівель від загрози прямуючого в напрямку острова гураґану „Луіс". Пам'ятаючи втрати життя та матеріяльні шкоди заподіяні в 1989 році гураґаном „Гюґо", мешканці цього американського протекторату та недалеких Вірджін островів, рішили заздалегідь зробити все можливе, щоб запобігти надходячій небезпеці. Крім того Федеральна аґенція непередбачених подій вирішила також бути готовою напередодні можливого нещастя, а не як було досі, реаґувати вже після заподіяного лиха.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ірляндії Дік Спрінґ і англійський міністер у справах Північної Ірляндії Патрік Мейґю остаточно узгодили проєкт спільної англійсько-ірляндської декларації щодо Олстеру. Текст буде оприлюднено найближчими днями під час зустрічі прем'єра Великбританії Джана Мейджора з прем'єром Ірляндії Джаном Брутоном. Очікується, що вони проголосять про початок у листопаді цього року багатосторонніх переговорів у справі Олстеру, а їм передуватимуть тристоронні консультації між Лондоном, Дубліном і північноірляндськими політичними партіями. Вислідом має стати повне полагодження 25-річного конфлікту, у якому загинуло понад 3,000 осіб.

ГАЗЕТА „ВАШІНҐТОН ПОСТ" повідомляє, що в столиці ЗСА буде створено міжнародний меморіял жертвам комунізму. Рішення про це підписав президент Билл Клінтон. Як відомо, масове знищення людей зробило комунізм найбільш кривавим режимом в історії людства. Згідно з приблизними підрахунками, понад 100 млн. осіб, починаючи з 1917 року, були знищені в СССР, Китаї, Камбоджі, В'єтнамі, в країнах Східньої Европи і на Кубі. Проф. Дж. Роммел з Гавайського університету 30 років вивчав це явище, називаючи його „демоцидом". За його підрахунками, тільки в СССР за 70 років комуністичного режиму винищено 62 млн. осіб, а в Китаї загинуло 39 млн. невинних людей. До управи майбутнього міжнародного меморіялу жертвам комунізму входить, серед інших Роберт Конквест - автор книжки „Жнива смутку" про Великий голод в Україні 1932-33 років.

Урочисте відкриття пам'ятника Д. Клячківському

У неділю, 9-го липня 1995 року, в місті Збаражі Тернопільської области відбулося урочисте відкриття пам'ятника командирові УПА — „Північ" Дмитрові Клячківському (Климові Савуру).

День цей, прекрасний і соняшний, став для всіх національним святом. Збараж розквітнув прапорами, квітами, радістю. У храмах міста правились панахиди, а в кожній молитві бриніло: „Боже, допоможи, щоб з віків страждань, з віків руїни, крізь зрошені літа, встала нова моя Вкраїна, моя вітчизна золота".

На свято відкриття пам'ятника прибули гості з діяспори, Києва, колишні вояки СУА — УПА та численні мешканці Збаража й околиць. До присутніх безмовно промовляла безсмертна леґенда воюючої поневоленої нації, що вогненним смолоскипом горіла в серцях і душах народу й освічувала шлях у майбутнє. Вічно живими залишилися сини й дочки, що на олтар соборної самостійної України поклали свої голови, кинувши виклик німецько-фашистським та московсько-большевицьким катам. А серед них і Дмитро Клячківський — наш земляк-збаражанин, геройська смерть якого розкрила нові грані ставлення до життя з погляду вічности та стала символом змагання людини до волі, що є реквієм-заповітом сьогоднішнім і майбутнім поколінням.

Свято урочисто відкрив Ярослав Перчишин, голова районної організації Християнсько-демократичної партії України, і надав слово Ростиславу Біликові, голові Збаразької міської Ради. Він заявив: „У кожного народу є своя історія, свої герої, своя пам'ять. Таким героєм є і Дмитро Клячківський. Основним змістом його життя і праці була участь у підготові національної революції для відновлення української самостійної соборної держави. Як перший командир УПА, Клячківський заклав її ідеологічні, структурні та військово-політичні основи, що їх пізніше блискуче продовжував і вдосконалював командир Роман Шухевич.

Ми, патріотичні жителі Збаражчини, з допомогою нашої діяспори вирішили збудувати погруддя цій видатній людині — Дмитрові Клячківському, щоб залишити потужну згадку для наших дітей і внуків". Задум втілив у життя архітектор Василь Скочеляс, скульптурне зображення виконав тернопільський мистець І. Мельник.

Виступив Петро Касінчук, голова Крайового братства вояків ОУН — УПА. Спочатку він закликав усіх прапорносців: „Пам'ятнику полковникові УПА Дмитрові Клячківському (Климові Савуру) прапорами честь віддай!" (Усі нахилили прапори). Касінчук продовжував: „Славний полковнику наш Климе Савуре! Ти прийшов до нас у воскреслій славі нової України. Зупинись тут навічно, щоб радіти творіннями рук Твоїх внуків і правнуків, слухати їх, спрямовувати їхні справи і помисли на шляхи праведні, як Ти вміло спрямовував їхніх дідів і прадідів.

Ось і сьогодні вони прийшли, щоб розповісти Тобі про сподіяне, порадитися і увібрати в себе Твою мужність і силу, щоб разом з Тобою крізь нові наступаючі бурі й грози йти до омріяного щастя!

Нехай збаразька земля в третьому тисячолітті зродить для України нових Байдів Вишневецьких і Климів Савурів!"

Опісля до слова запрошено Бориса Косенка, голову обласної Ради. Він закликав присутніх членів різних партій і конфесій до єдности. Виступав також член Головного Проводу ОУН Петро Дужий, який ствердив, що „50 років минуло, як трагічно обірвалося життя командира УПА — „Північ" Клима Савура, котрий у скульптурному зображенні постав у Збаражі... Окрім збаражан, кажуть: „Він наш" на Рівненщині (він там боровся, загинув і спочив). „Він наш" — чути в Івано-Франківському (кол. Станіславі, бо там він працював). Так, він наш. Плоть від плоті. Кров від крови. З роду нашого красного, з народу нашого уярмленого, нищеного і топтаного, з боротьби нашої непереможної, з калини нашої червоної, з духу нашого високого, із землі нашої всеплодючої, з люду нашого співучого, з родини української простої, але чесної й до того — високопатріотичної. І бути йому таким у віках, а нам гордитися ним таки во віки".

Із глибини серця прозвучали слова молодої декляматорки: „Україна вічно буде..." А також і глибокі слова народного депутата України Євгена Лупакова: „Лише тоді буде незалежна Україна, якщо буде загальнодержавна єдність".

Промовляв також Мелетій Семенюк, голова Братства ОУН — УПА Волинського краю, народний депутат України Михайло Ратушний та Михайло Зеленчук, голова Всеукраїнського Братства ОУН — УПА. Емоційно прозвучав і виступ народного депутата України Степана Хмари, який засудив підписання в Сочі договору з Росією.

Брала слово й молодь. Від обласної організації „Сокіл" виступав Віктор Близнюк, від організації „Тризуб" — курінний Іван Сута та від „Молодої Просвіти" із міста Кременця — хор.

Свято закінчив хор Братства ОУН — УПА міста Збаража (керівник В. Виклюк) піснями „Десь там далеко, на Волині" та „Марш Сіроманців".

Дмитро Клячківський (Клим Савур) народився 4-го листопада 1911 року в місті Збаражі у міщанській родині. Вчився в збаразькій польській гімназії, а після її закінчення й відбуття військової служби в польській армії 1935 року був секретарем та керівником побратимів збаразького „Сокола".

У 1937-1938 роках працював у „Народній Торгівлі" в Збаражі, а згодом в „Народній Торгівлі" в Івано-Франківському. Тут заарештували його більшовики й посадили до Бердичівської в'язниці, звідки він чудом врятувався з приходом німців 1941 року. В 1942-1943 роках Дмитро Клячківський працював Крайовим провідником ОУН на північно-західніх українських землях. До осені 1943 року він був Головнокомандувачем УПА, а потім — командиром УПА — „Північ", начальником штабу УПА та членом Військової Ради УПА.

Загинув Дмитро Клячківський 12-го лютого 1945 року в Лісничівці біля Оржівських хуторів Клеванського району Рівненської области.

На Волині і Поліссі народ створив декілька пісень на честь Клима Савура. Серед людей передаються леґенди і перекази про полковника Дмитра Клячківського.

Володимир Жила

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези *будуть поміщені у* **„Свободі"** **тільки після появи платних оголошень у щоденнику або „Українському Тижневику".**

Редакція „Свободи"

АЛЬМАНАХ УНС НА 1996 РІК

Як і кожного року, редакція „Свободи тепер підготовляє матеріяли до Альманаха УНСоюзу на 1996 рік. Цей Альманах УНС буде частинно присвячений п'ятиліттю відновлення незалежности України та 10-літтю чорнобильської катастрофи. Матеріяли на інші теми також братиметься до уваги. Авторів проситься надсилати матеріяли до 23-го вересня 1995 року. — *Ред.*

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці.

Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ПОВІДОМЛЕННЯ

секретарям та новим членам УНСоюзу

Всі україномовні нові члени УНС, які набули грамоти у Департаменті Дорослих, від 1-го вересня 1995 р. одержать „Свободу" один місяць безплатно, щоб запізнати їх з нашою газетою та заохотити стати передплатниками. Англомовні члени отримають чотири безплатні числа "The Ukrainian Weekly".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ